

2021-008

Nota Passendale Statiestraat 116

Programma van maatregelen

Bert ACKE en Maarten BRACKE

19-2-2021

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag te Passendale Statiestraat 116, gelegen buiten woon- of recreatiegebied waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 5000m² of meer beslaat en de aanvrager een natuurlijke persoon of privaatrechtelijke rechtspersoon is, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota¹ bestond enkel uit een bureauonderzoek, in het programma van maatregelen was opgenomen dat geofysisch onderzoek en een proefsleuvenonderzoek diende uitgevoerd te worden in uitgesteld traject. In deze nota, opgemaakt onder supervisie van een erkend archeoloog, worden de resultaten van deze vooronderzoeken beschreven.

Het proefsleuvenonderzoek vond plaats op een site met een eenvoudige verticale stratigrafie. In eerste instantie werd getracht om geofysische metingen uit te voeren, maar de terreinomstandigheden lieten geen goede metingen toe. In overleg met 3DSoil, de erfgoedconsulent en de ontmijner werd het geofysisch onderzoek niet uitgevoerd en werd meteen overgegaan tot het proefsleuvenonderzoek. Het sleuvenplan zoals opgenomen in de bureaustudie voorzag in de aanleg van 4 parallelle NW-ZO georiënteerde sleuven aangevuld door twee korte sleufjes aan de oostelijke zijde. Dit vooropgestelde sleuvenplan werd volledig gevolgd en aangevuld met nog een derde sleufje aan de oostelijke zijde. Tijdens het graafwerk werden het onderzoek bijgestaan door een ontmijner. Bij het stelselmatig verdiepen werd steeds gedetecteerd met de metaaldetector om zodoende in veilige omstandigheden te kunnen werken. Voor de uitgraving werd gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak van 1,80m breed. Er werd één ruim kijkvenster aangelegd in het uiterste zuiden in functie van twee afvalbomkraters. De grond werd gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Na de voltooiing van de registratie van de sleuven werden deze gedicht.

De oppervlakte van de onderzoekszone bedraagt ca. 8526m². Het terrein was vrij nat tot plaatselijk zeer nat, vooral in de noordelijke helft en het centrale deel, en braakliggend. In het uiterste noorden liep nog een ingegraven overwelfde beek met controleput, bovendien bleek de zone van noordelijke maïsakker volledig vergraven. Van de onderzoekszone werd 995m² (11,6%) onderzocht door middel van proefsleuven, en 165m² (1,9%) door middel van kijkvensters. De vooropgestelde dekkingsgraad van 12,5% zoals opgenomen in de Code van Goede Praktijk (te verdelen over 10% sleuven en 2,5% dwarssleuven/volgsleuven/kijkvensters) werd hiermee ruim behaald (13,5%). Het sleuvenonderzoek kon een goed licht werpen op de archeologische waarde van het terrein, dat in dit geval negatief bleek te zijn, met uitzondering van twee afvalbomkraters in het zuiden. Het overgrote deel bleek sterk verstoord, daarnaast werden uitsluitend bomkraters aangetroffen.

¹ <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/14149>

Volgens de resultaten van het bureauonderzoek waren voornamelijk sporen uit de Eerste Wereldoorlog te verwachten, in hoofdzaak bomkraters, smalsporen, een opslagplaats en mogelijke barakken. Luchtfoto's en *trenchmaps* toonden immers enkele smalsporen en een opslagplaats aan binnen de grenzen van de onderzoekszone. De bunkers en barakken situeerden zich net buiten de onderzoekszone.

Het proefsleuvenonderzoek bevestigde het historisch kader waarbij tientallen bomkraters werden opgetekend, alsook een twintigtal explosieven en handgranaten. Van de smalsporen of de opslagplaats werden geen directe aanwijzingen teruggevonden, wellicht omdat deze structuren zich op het maaiveldniveau bevonden. Wel konden twee afvalbomkraters geregistreerd en onderzocht worden. Het aangetroffen materiaal is van Duitse origine en betreft een afvaldump, wellicht van de opruiming van het opslagkamp. Één van de sluitvondsten (emaille beker) draagt de fabricagedatum 1917, waardoor de dump na deze datum kan geplaatst worden. Oudere sporen en/of vondsten werden niet geattesteerd.

De kenniswinst (uitsluitend bomkraters uit de Eerste Wereldoorlog) werd reeds bereikt tijdens het vooronderzoek waardoor **geen verder onderzoek** meer dient te gebeuren.

Het archeologisch ensemble wordt voorlopig bewaard bij Acke & Bracke Archeologie. Na afronding zal het ensemble definitief bewaard worden, volgens de bepalingen van de Code van Goede Praktijk, bij de initiatiefnemer.